Thomas Høg Nøragers prædiken Mariæ bebudelsesdag

Taler
Thomas Høg Nørager
Sognepræst

Dato
26. marts 2023

Sted
Stefanskirken

Omstændigheder
Prædikentekst
Lukasevangeliet kapitel 1, vers 26-38

Gravid med kærlighed

Jeg har kaldt denne prædiken 'Gravid med kærlighed.' Vi kunne også kalde i dag for lille juleaften. Vi har just hørt fortællingen om Maria der uden at have kendt en mand bliver gravid med Jesusbarnet. Og om 9 måneder, rundt regnet 40 uger, kan vi fejre fødslen af jesusbarnet og så skal det nok blive jul igen.

Men hermed er alt så langtfra sagt. For sådan er det med den bibelske poesis selvforståelse, Jesusbarnet der undfanges ud af ingenting også et symbol. Symbolet på at kærligheden kan finde vej selv der hvor håbsløseheden er dybest.

I den sang man kalder kulturradikalismens salme, I dit korte liv, med tekst af Poul Henningsen fra 1941 og indsunget vidunderligst af Liva Weel lyder en af de smukkeste sætninger: Mennesket blev menneske i kærlighed – gjort i elskov – ja det blev vi dog.

En sætning som jo ikke altid holder i vores tid, hvor jo også børn undfanges pr. doner; ja, da finder også det barn en forhistorie at spejle sig i, i fortællingen jesusbarnet – der jo netop også blev til pr. vikar, som Trille så frejdigt sang det i 70'erne.

Ja, selv uden kropskontaktens lyksaligheder finder kærligheden vej. Så lad det være budskabet ikke mindst til alle dem der må alene og uden kropskontakt. Hey. Kærligheden finder vej.

Lad mig skifte gear til det storpolitiske.

På Balkan i 1990'erne oplevede man etniske udrensninger – fordi ideen om at et bestemt landområde, tilhørte et bestemt folk, hurtigt medførte ideen om, at de mennesker der ikke besad de 'rigtige' blod i årene, ikke havde de samme rettigheder. De måtte flygte eller blive skudt.

I dag gentager historien sig i Ruslands overfald på Ukraine, i en krig båret af nationalistiske feberdrømme.

Tanken om man arver sin adgang til livet – igennem blod og jord og etnicitet kan lynhurtigt gøre medmennesker til undermennesker.

Man kan blot spole tiden tilbage til 2. verdenskrig og se hvordan tanken om det blodsbeslægtede folks førsteret og forrang, førte til udryddelseslejre af den der ikke besad "det rigtige blod".

Lad mig prøve at koble og spejle disse storpolitiske strømninger med vores egen lille eksistens i lyset af de bibelske fortællinger.

Dagen i dag som vi Maria Bebudelse er fortællingen om englen Gabriel der bringer besked til Maria om, at hun skal blive gravid. Undfange Jesus Kristus, Guds søn, Guds ord, – ja, kært barn har mange navne – håbet, kærligheden; og det alt sammen, uden at have 'kendt' en mand.

Om dette skriver litteraturprofessor Erik A. Nielsen smukt og poetisk: "Den temmelig verdenshistoriske pointe ved Gabriels besøg hos den unge Maria er, at besvangringen af hende ikke på kvinders vis sker igennem hendes legemes nedre åbning, men igennem den øvre åbning, som hendes øre udgør."

Det skelsættende er at i dette øjeblik undfanges en ny ide i verdenshistorien. At det ikke længere er blodbeslægtetheden der giver adgang til livet. Det er fortællingen om at den traditionelle familielinje brydes.

Jesus er [i] traditionel forstand bastard! Et uægte barn. Der er ikke nogen fin slægtstavle. Josef er sur og tænker på at stikke af (det ved man hvis man læser juleevangelierne). At Jesus ikke arver sin identitet, sådan som en hund gør, gennem en verificerbar stamtavle, fortæller os noget. At mennesket ikke skal

kendes ved blod og jord, men skal kendes ved ånd og ord. Det er et opgør med biologien og tanken om at der findes uægte børn.

Der findes en fortælling i de bibelske skrifter hvor det forlyder at Jesu mor, Maria er draget ud for at kalde sin søn, men nu den voksne Jesus hjem. Hun har hørt rygter om at han pådrager sig de lærdes vrede og at magthaverne gerne vil lukke munden på ham. Én siger til Jesus, "din mor og dine brødre står udenfor og vil tale med dig". Men Jesus svarer, "hvem er min mor og hvem er mine brødre?" og han peger ud over sine disciple og siger, "her er min mor og mine brødre..."

I dette billede begynder noget nyt at tage form. Familie og folk bindes ikke sammen af blod og jord – men af ånd og ord. Ideen om at et folk skal bestemmes ved etnicitet må slås i stykker. Ideen om uægte børn må slås i stykker.

I disse tider taler man meget om, om kristendommen er woke. Og woke forstås her, som den bevægelse der gør os fri af stereotype kønsrollemønstre, hvor kun kvinder kan blive gravide og kun mænd have hovedroller. Og woke forstås som det, der gør op med racisme og undertrykkelse på alle planer.

Man spørger i disse tider om kristendommen er helhjertet antiracistisk og om kristendommen har sans for at gøre op med undertrykkelse og stereotype kønsrollemønstre – og svaret må med i dag siges at
være et ubetinget ja.

At Guds ord – Jesus Kristus – undfanges hos en jomfru har ført mange vittigheder med sig i tiden løb – og fint med det; der var den der med Trille og vikaren – spot on.

Men under disse vittigheder og over disse vittigheder, er betydningen af denne fortælling blevet grebet op igennem hisorien af mennesker der hørte den. For således er det med Guds ord – det nedarves ikke gennem blod, men vokser ved det hjerte der hører det...

Således er kristendommens vision, at det ikke kun er Maria der måtte blive gravid med Guds ord. Således er det kristendommens håb at også vi bliver gravide med Guds ord; med hjertet som livmoder – og med øret som indgang.

Lyder det vanvittigt? Egentlig ikke: for Guds ord er kærlighed og som et barn vokser i en gravid persons mave, således bærer kristendommen håbet om at kærligheden må vokse i os! så enkelt er det.

Som salmedigteren Kingo digter, O Herre Jesus, lad din Ånd mig kraftig overskygge, bered mit hjerte ved din hånd, at du deri kan bygge, at også jeg kan åndelig undfange dig og aldrig fra dig rykke!

”at også jeg kan åndelig undfange dig” – siger salmen: lad mig blive gravid med kærlighed.

Et billede fuldstændig fri af stereotype kønsrollemønstre; et billede hvor både manden og kvinden og alt derimellem kan blive gravide; rimelig woke!

For som evangeliet fortæller, er kærligheden dig givet uanset hvad du kommer med – og om du overhovedet kommer med noget – for adgang til livet, kærlighed, folk og familie kommer ikke af blod og jord – men kommer med ånd og ord.

I denne forståelse findes der ikke uægte børn; og et mere antiracistisk statement gives vel egentlig ikke.

Kilde
Manuskript tilsendt af taler

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
Første tekstrække, Mariæ bebudelsesdag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/thomas-hog-noragers-praediken-mariae-bebudelsesdag